

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Haninge kommun

Remissversion 2016-11-15



Bakgrund

Under 2014 inrättade regeringen en nationell samordnare mot våldsbejakande extremism, vars huvuduppdrag består i att stärka och stödja lokal samverkan i syfte att utveckla det förebyggande arbetet. Samordnaren har uppmanat Sveriges kommuner att ta fram lokala handlingsplaner mot våldsbejakande extremism. Haninge kommun och polisen har även tillsammans tagit fram ett samverkansavtal i syfte att gemensamt utveckla och stärka arbetet kring frågor som rör trygghet och brottslighet. Parterna ska skapa samverkansstrukturer och samordna sina resurser genom att skapa effektiva, samtidiga och enhetliga insatser utifrån prioriterade fokusområden. Ett sådant område rör våldsbejakande extremism, där parterna har åtagit sig att ta fram en handlingsplan i förebyggande och operativt syfte som förkortar handling vid uppkomna problem. Handlingsplanen ska också fånga upp och dra nytta av befintligt arbete på lokal, regional och nationell nivå. Syftet med denna handlingsplan är att genom långsiktigt förebyggande arbete förhindra att personer radikaliserar och därmed bidra till att stoppa förekomsten av våldsbejakande extremism. Syftet är även att tydliggöra och lyfta de olika förvaltningarnas roller i förebyggandearbetet.

Denna förvaltningsövergripande handlingsplan har tagits fram gemensamt med representanter från socialförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, äldreförvaltningen samt polisen vid polisområde Haninge/Nynäshamn. Handlingsplanen har sin



utgångspunkt i de rekommendationer som givits ut av den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

Definition

De inriktningar av våldsbejakande extremism som enligt Säkerhetspolisens bedömningar för närvarande förekommer i det svenska samhället är i huvudsak:

- extremism inom vit makt-miljön
- extremism inom den autonoma miljön
- religiös extremism

Denna handlingsplan omfattar samtliga tre former av våldsbejakande extremism.

Organisation

Personer som har deltagit i våldsbejakande extremistisk verksamhet ska primärt hanteras av polisen och säkerhetspolisen. Kommunen har ansvar för att arbeta förebyggande och med insatser som motverkar våldsbejakande extremism i samverkan med andra aktörer.

Arbetet mot våldsbejakande extremism är en del av det befintliga brottsförebyggande arbetet och de ordinarie systemen för detta ska så långt som möjligt användas. Samverkan kring frågor som rör våldsbejakande extremism ska därför ligga i linje med kommunens ordinarie trygghetsorganisation. Kommunens samordnare för arbetet mot våldsbejakande extremism ansvarar för uppdraget att samordna det övergripande och strategiska arbetet. I samordnarens uppdrag ingår att möjliggöra en helhetsbild genom att skapa förutsättningar för att information och kunskap om våldsbejakande extremism i närområdet inte stannar på de enskilda förvaltningarna. Samordnaren ska också underlätta för polisen att få stöd i arbetet med att ta fram en uppdaterad lokal lägesbild över förekomsten av våldsbejakande extremism i kommunen. Det övergripande strategiska arbetet mot våldsbejakande extremism återrapporteras inom ramen för den ordinarie trygghetsorganisationen.



Socialförvaltningen ansvarar för det operativa arbetet som rör våldsbejakande extremism både när det gäller förebyggande insatser och insatser riktade till enskilda individer. Vid oro för att en individ håller på att radikaliseras hanteras detta inom ramen för socialförvaltningens mottagningsenhet. Socialförvaltningen ansvarar även för att ha en utsedd kontaktperson för frågor som rör våldsbejakande extremism. Kontaktpersonens uppdrag består i att besvara frågor från anhöriga och ge vägledning till rätt stöd och hjälp, samt att vara personal vid de olika förvaltningarna behjälplig i ärenden som rör enskilda individer.

Implementering av handlingsplan

Varje förvaltning ansvarar för att göra handlingsplanens syfte och innehåll känt, samt att genomföra de insatser som har åtagits. Chefer ska känna till handlingsplanens innehåll samt informera sin avdelning/enhet om handlingsplanens intentioner.

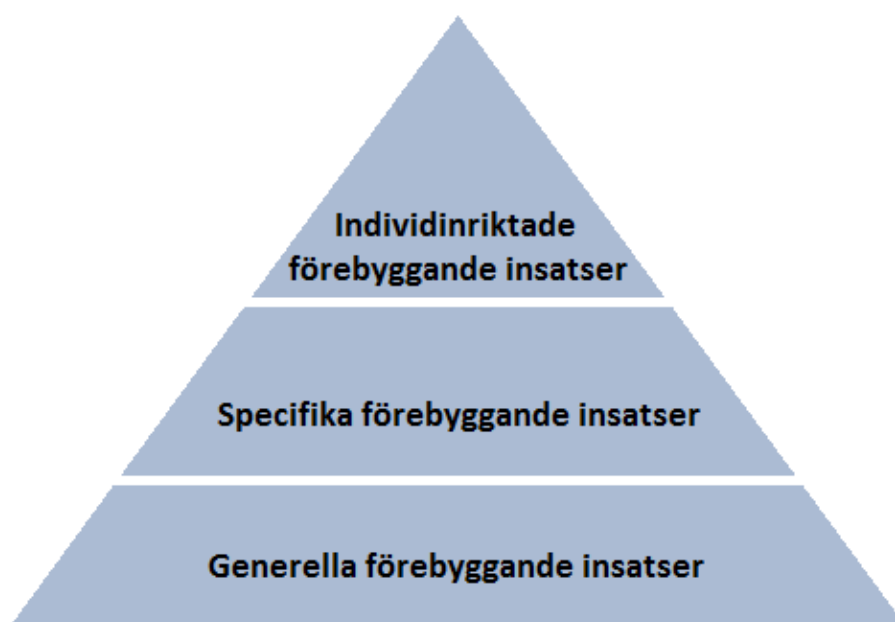
Uppföljning

En översyn av handlingsplanen mot våldsbejakande extremism ska göras vartannat år och en revidering sker vid behov. Ansvaret för detta ligger på kommunstyrelseförvaltningen. Kommunens arbete enligt handlingsplanen följs upp och återrapporteras fyra gånger per år inom ramen för den ordinarie trygghetsorganisationen.



Förebyggande insatser mot våldsbejakande extremism

För att motverka att människor väljer att ansluta sig till våldsbejakande extremistiska grupper måste förebyggande åtgärder bedrivas på flera olika preventionsnivåer.



Den så kallade förebyggande-triangeln visar insatser på tre olika preventionsnivåer: generella förebyggande insatser som riktar sig till samtliga kommuninvånare, specifika förebyggande insatser som riktar sig till riskgrupper samt individinriktade förebyggande insatser som riktar sig till individer med riskbeteende.



Generella förebyggande insatser

Generella förebyggande insatser är breda insatser som riktas till samtliga kommuninvånare, med ett särskilt fokus på barn och ungdomar. Syftet är att främja och stärka utvecklingen av sociala färdigheter, kritiskt tänkande och kunskap om demokratiska rättigheter och skyldigheter. Kommunen har en viktig roll i att lägga grunden för en god miljö och uppväxt för barn och ungdomar som gör samhället motståndskraftigt mot angrepp på demokratin. Haninge kommuns generella förebyggande insatser är en del av det dagliga arbetet i skolan, i förskolan samt i olika ungdomsverksamheter och fokus ligger på frågor som rör demokrati och delaktighet.

Uppdrag	Insats	Ansvarig
Öka medvetenheten kring demokratifrågor och främja öppen dialog bland barn och unga	Utbildning och dialog kring demokratifrågor riktad till barn och elever i förskola, skola och gymnasium enligt gällande läroplan	Utbildningsförvaltningen
Lyfta och diskutera frågor som rör bland annat demokrati, jämställdhet, utanförskap och gemenskap	Anordna kultur- och demokratidagar	Kultur- och fritidsförvaltningen

Uppdrag	Insats	Ansvarig
Skapa en meningsfull fritid för barn och unga	Erbjuda öppna fritidsgårdar för kommunens ungdomar	Kultur- och fritidsförvaltningen
Säkra en fri och öppen tillgång till information för alla, uppmuntra till kritiskt tänkande	Erbjuda tillgängliga bibliotek med fokus på information och upplysning på flera platser i kommunen	Kultur- och fritidsförvaltningen



samt bidra till ökad medvetenhet i demokratifrågor		
Skapa öppna och inkluderande platser för samtliga kommunens medborgare	Kulturhuset Konsthallen	Kultur- och fritidsförvaltningen
Skapa vägar för ungdomsinflytande för att unga ska känna att de kan påverka sitt samhälle	Speak-app Ungdomsrådet Elevråd	Kultur- och fritidsförvaltningen Kommunstyrelseförvaltningen Utbildningsförvaltningen
Ge stöd till föräldrar för att främja goda uppväxt- och levnadsförhållanden för barn och unga	Familjeresursen Familjecentralerna Föräldraträffar	Socialförvaltningen
Främja barn och ungdomars sociala färdigheter med fokus på gemenskap och delaktighet	Stöd till idéburna organisationer	Kultur- och fritidsförvaltningen Socialförvaltningen
Förebygga mobbning, våld och kränkningar bland barn och unga	Förskolornas, skolornas och fritidsverksamhetens värdegrunds- och antimobbningsarbete	Utbildningsförvaltningen Kultur- och fritidsförvaltningen

Specifika förebyggande insatser

Specifika förebyggande insatser vänder sig till sårbara grupper eller individer som löper en risk för att radikaliseras eller rekryteras till våldsbejakande extremistiska miljöer. Insatserna fokuserar på att stärka individer i riskgrupper



samt att motverka problem och utanförskap. Genom kunskap om radikaliserings och våldsbejakande extremism så kan personal inom kommunens förvaltningar uppmärksamma grupper som befinner sig i en riskzon och därmed förebygga att individer ansluter sig till en våldsbejakande extremistisk miljö.

Uppdrag	Insats	Ansvarig
Skapa en uppdaterad lokal lägesbild över den våldsbejakande extremismen i kommunen	Samverkan och kunskapsutbyte mellan förvaltningar, polis och övriga berörda aktörer	Polisen/Kommunens ordinarie trygghetsorganisation



Uppdrag	Insats	Ansvarig
Ta del av och bidra till det regionala arbetet mot våldsbejakande extremism	Samverkan med andra kommuner i Stockholms län Dialog med berörda myndigheter	Samordnare våldsbejakande extremism
Uppmärksamma och motverka klotter och skadegörelse kopplat till våldsbejakande extremism	Inhämta kunskap om symboler och uttryckssätt kopplade till våldsbejakande extremism och särskilt uppmärksamma dessa i det befintliga arbetet mot klotter och skadegörelse	Handslaget Stadsbyggnadsförvaltningen
Identifiera oros signaler kring barn och ungas mående kopplat till våldsbejakande extremism	Kompetenshöjande insatser för personal inom skola och fritid samt andra verksamheter som möter barn och unga	Kultur- och fritidsförvaltningen Socialförvaltningen Utbildningsförvaltningen
Genomföra orosanmälan till socialtjänsten vid misstanke om att en ungdom håller på att radikaliseras	Upprättade rutiner för orosanmälan inom skola och fritid Information till all personal som arbetar med barn och unga om skyldigheten att göra orosanmälan	Kultur- och fritidsförvaltningen Utbildningsförvaltningen Socialförvaltningen
Identifiera och uppmärksamma individer med låg	Närvaroteamet	Socialförvaltningen Utbildningsförvaltningen



skolnärvaro		
Uppmärksamma tecken på försämrat psykiskt mående hos elever	Elevhälsan	Utbildningsförvaltningen
Uppmärksamma lokala tecken på våldsbejakande extremism i kommunens olika områden	UNGSAM-grupperna	Kultur- och fritidsförvaltningen Socialförvaltningen Utbildningsförvaltningen
Uppmärksamma social oro i kommunens områden under kvällar, nätter och helger	Nattvandring	Kultur- och fritidsförvaltningen Socialförvaltningen Utbildningsförvaltningen Polisen
Säkerställa att kommunen enbart främjar föreningar som arbetar utifrån en demokratisk värdegrund	Föreningsdialoger Bidragsreglemente	Kultur- och fritidsförvaltningen Socialförvaltningen



Uppdrag	Insats	Ansvarig
Säkerställa att beredskap finns vid arrangemang där det finns en risk för att icke-demokratiska grupper närvarar	Dialog mellan polis och kommun vid behov i samband med uthyrningar, demonstrationer mm	Polisen Säkerhetsforum Samordnare våldsbejakande extremism
Samverka med organisationer som kan bidra med kunskap kring frågor som rör våldsbejakande extremism	Samverkan med lärosäten och organisationer	Socialförvaltningen Samordnare våldsbejakande extremism
Lyfta frågor som rör våldsbejakande extremism i civilsamhället	Samverkan med civilsamhället så som idrottsföreningar, religiösa samfund och ideella organisationer Öppna föreläsningar för kommunens invånare	Kultur- och fritidsförvaltningen Socialförvaltningen Utbildningsförvaltningen Samordnare våldsbejakande extremism
Ha en uppdaterad lägesbild kring aktuella händelser	Mediebevakning	Kommunstyrelseförvaltningen Samordnare våldsbejakande extremism

Individeriktade förebyggande insatser

Individeriktade förebyggande insatser riktas till enskilda individer med riskbeteende eller som är aktiva i våldsbejakande extremism. Insatserna kan handla om att på olika sätt ge stöd och hjälp för att få individen att undvika våldsbejakande extremistiska miljöer.



Uppdrag	Insats	Ansvarig
Inleda utredning av barn och unga som har radikaliserats eller löper stor risk att radikaliseras	Socialförvaltningens mottagningsenhet för barn och unga	Socialförvaltningen
Erbjuda stöd till anhöriga	Anhörigstöd Familjeresursen Manscentrum Kontaktperson för frågor som rör våldsbejakande extremism	Socialförvaltningen
Erbjuda stöd och hjälp till radikaliserade barn och unga för kunna att lämna våldsbejakande extremism	Sociala insatsgrupper	Socialförvaltningen



Uppdrag	Insats	Ansvarig
Erbjuda stöd och hjälp till barn och unga som har lämnat våldsbejakande extremism	Barnrättscentrum Stödcentrum för unga brottsoffer	Socialförvaltningen
Erbjuda stöd och hjälp till vuxna som har deltagit i våldsbejakande extremistisk verksamhet	Information om avhopparstöd Insatser med fokus på att motverka fortsatt utanförskap	Polisen Socialförvaltningen
Lotsa personal inom de olika förvaltningarna i ärenden som rör enskilda individer samt ge vägledning till rätt stöd och hjälp	Kontaktperson för frågor som rör våldsbejakande extremism	Socialförvaltningen
Informera om vilket stöd kommunen kan erbjuda för anhöriga och personer som genomgår en radikaliseringsprocess	Information och kontaktuppgifter på hemsidan	Socialförvaltningen
Underlätta informationsdelning mellan myndigheter i de fall det är möjligt och lämpligt	Upparbetad samverkan mellan polis och berörda förvaltningar	Polisen Socialförvaltningen Utbildningsförvaltningen Kultur- och fritidsförvaltningen Samordnare våldsbejakande extremism



Koordinera och genomföra insatser vid förhöjd risk	Kommunens krisledningsorganisation Säkerhetsforum Samverkan Stockholmsregionen	Polisen Kommunstyrelseförvaltningen

Kunskapsmaterial

Lokala insatser mot våldsbejakande politisk extremism. Sveriges kommuner och landstig, 2010.

Mellan det angelägna och det svårfångade - En studie av pågående utvecklingsarbete för att förhindra att unga människor rekryteras till miljöer som utövar våld i islams namn. Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet, 2016.

Nationell strategi mot våldsbejakande extremism. Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism, 2016.

Socialt arbete, pedagogik och arbetet mot så kallad våldsbejakande extremism – En översyn. Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet, 2016.



Tolv rekommendationer vid upprättandet av en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Promemoria, SOU 2014:18

Våldsbejakande extremism – Stöd för socialtjänstens arbete med barn och unga vuxna. Socialstyrelsen, 2016.

Samtalskompassen.

Utbildningsmaterial för bemötande av personer i riskzon för radikaliserings.

Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

<http://samtalskompassen.samordnarenmotextremism.se/>

Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

<http://www.samordnarenmotextremism.se/>

Nationell stödtelefon, Röda korset.

Tel. 020-100 200

Navigator. Förebyggande projekt mot våldsbejakande extremism, Somaliska riskförbundet.

navigator@srfs.se

Passus, Fryshuset. Utbildning, handledning, stöd till anhöriga samt stöd till individer med fokus på avhoppare från kriminella gemenskaper.

<http://passus.fryshuset.se/>

